

AZ EURÓPAI ÁLLAMPOLGÁROK JOGA AZ ÍRÁSBELISÉGHEZ

Bevezetés

Az írásbeliség alapvető fontosságú az ember fejlődésében. Teljes és értelmes életre, az őt befogadó közösség gazdagabbá tételére teszi képessé. Írásbeliségen az írni-olvasni tudás olyan szintű képességét értjük, melynek révén az egyén képes az írott kommunikáció hatékony megértésére és használatára minden (nyomtatott vagy elektronikus) médiumban, beleértve a digitális írásbeliséget.

Az írásbeliség lényeges előfeltétele minden tanulásnak. A 21. század tudásalapú társadalmában az új technológiák nagyon gyors terjedésével, az állandóan változó munkakörülmények között az írásbeliség elsajátítása már nem korlátozódik pusztán a gyermek- és tinédzserkorra, hanem élethosszig tartó szükségletként és elvárásként kell tekintenünk rá.

Az európai írásbeliségre vonatkozó kihívás

Európában minden ötödik 15 éves fiatal és közel 55 millió felnőtt hűjával van a legalapvetőbb írásbeli műveltségnek. Nemcsak a munkavállalás válik ettől nehezzé számukra, de ez a tény növeli esetükben a szegénység és a társadalmi kirekesztettség kockázatát, szűkülnek kulturális és társadalmi szerepeik, csökken esélyük az élethosszig tartó tanulásra és egyéni életük kiteljesedésére.

Az Európai Bizottság elismeri, hogy nagyon kicsi előrelépés volt az elmúlt tíz évben az írásbeliséget illetően. Mégis, határozott cselekvéssel, tudunk ezen változtatni. Ez a nyilatkozat azt mutatja, hogy a megfelelő helyen nyújtott támogatással, a gyerekek és a fiatalok képesek stabil készségek kialakítására az írásbeliség terén, a felnőttek pedig képesek ezeket a készségeiket fejleszteni, és megfelelő helyüket elfoglalni a társadalomban.

Az európai állampolgárok alapvető jogai az írásbeliséghez

Minden európai állampolgárnak joga van az írásbeliség elsajátításához. Az EU tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy bármely életkorú, társadalmi osztályú, vallású, nemzetiségű és nemű állampolgárunknak meglegyen a szükséges erőforrásuk és lehetőségük ahhoz, hogy elégséges és fenntartható készségekre tegyenek szert azért, hogy hatékonyan értsék és használják az írásbeli kommunikációt nyomtatott és digitális médiában egyaránt.

II FELTÉTEL, MELYNEK TELJESÜLNIE KELL AZ ALAPVET ÍRÁSBELI JOGOK GYAKORLATI MEGVALÓSÍTÁSÁHOZ:

1. A kisgyermekek otthon megkapják mind az anyanyelvi, mind a lakhelyük nyelvén az írásbeliség elsajátításához szükséges bátorítást.

2. A szülők támogatást kapnak, hogy segíteni tudják gyermekeik anyanyelvi és lakhelyük nyelvi írásbeliségének elsajátítását.

3. Anyagilag megengedhető minőségi óvodák, melyek segítik a gyerekek nyelvi és bontakozó írásbeli fejlődését.

4. A magas minőségű írás-olvasás tanítás gyerekek, tinédzserek és felnőttek számára minden oktatási intézmény központi tevékenysége.

5. Minden tanár hatékony képzést és továbbképzést kap az írásbeliség tanításáról azért, hogy jól felkészültek legyenek komoly kihívást jelentő feladatukra.

6. Digitális kompetencia fejlesztése minden korosztályban.

7. Az örömszerző olvasás hatékony reklámozása és támogatása.

8. A könyvtárak elérhetők és jól felszereltek.

9. Az írásbeliség terén nehézséggel küzdő gyerekek és fiatalok megfelelő speciális támogatást kapnak.

10. A felnőttek támogatást kapnak, hogy a társadalomba való beilleszkedésükhöz szükséges készségeket fejlesszék.

11. A döntéshozók, szakemberek, szülők és közösségek együtt dolgoznak, hogy a társadalmi és oktatási szintek közötti szakadékok áthidalásával egyenlő hozzáférést biztosítsanak az írásbeliséghez.

Szerzők: Renate Valtin (elnök), Vív Bird, Greg Brooks, Bill Brozo, Christine Clement, Simone Ehmgig, Christine Garbe, Maurice de Greef, Ulrike Hanemann, Kees Hammink, David Mallows, Fabio Nascimbeni, Sari Sulkinen, Giorgio Tamburlini.

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views of its authors only, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained herein.